

[2½ Hours]

[Total Marks : 75]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:**
1. Strictly avoid resorting to any unfair means during the examinations.
 2. **Figures** in brackets to the **right** indicate **full marks** allotted to the question.
 3. **Working notes** should form **part of your answers**.
 4. **All five** questions are **compulsory**.
 5. Use of **simple calculator** is **allowed**.

1. A) State whether the following statements are TRUE or FALSE (Any Eight) : (08)

- 1) As per AS-14, Purchase Consideration does not include settlement of Debenture holders of Vendor Company.
- 2) In the process of Internal Reconstruction, decrease in the value of any asset, is debited to Capital Reduction Account.
- 3) Debentures are fixed income bearing investment.
- 4) Loose Tools are shown under the head Inventories while preparing Balance Sheet of a company.
- 5) At the year end investments are always valued as per Weighted Average Method.
- 6) When an investor receives Bonus Shares, in his books, it increases his holdings in the company without any addition to the cost of total investment including the Bonus Shares received.
- 7) In case of Internal Reconstruction, payment of a Contingent Liability is a loss.
- 8) Live Stocks are Fixed Assets.
- 9) Vendor Company gets liquidated on Amalgamation.
- 10) Arrears of preference dividend is contingent liability.

B) Select the most appropriate answer from the given Multiple Choices to fill in the blanks and rewrite the sentences (Any Seven) : (07)

- 1) Amalgamation is governed by _____. (AS-11 / AS-13 / AS-14)
- 2) Sub-division of shares results in _____. (increase in share capital / decrease in share capital / only alteration in share capital)
- 3) At the end of the year Investments are shown in the books at _____. (cost / market value / cost or market value whichever is less)
- 4) On Amalgamation, assets taken over are recorded in the books of Buying Company at _____. (book values as appearing in the books of Vendor Company / market value / values at which such assets taken over)
- 5) IFRS stands for _____. (Internal Fund Raising System / International Financial Reporting Standards International Financial reconstructing Standards)
- 6) In a Balance Sheet Bank Overdraft is shown under the head _____. (Long Term Borrowings / Short Term Borrowings / Other Current Liabilities)
- 7) In a Profit and Loss Account, Dividend Received is _____. (Revenue from Operations / Other Incomes / Appropriations)
- 8) Internal Reconstruction involves _____.

(Only one company / two companies / two or more companies)

- 9) On completion of process of Internal Reconstruction, balance in Capital Reduction Account, if any, is transferred to _____. (General Reserve Account / Capital Reserve Account / Profit and Loss Account)
- 10) On Amalgamation, balance in Preliminary Expenses Account is transferred to _____. (Realisation Account / Buying Company Account / Equity Shareholders' Account)

2. Mr. X held on 1st April, 2017 ₹3,00,000, 8% Bharat Debentures Stock at ₹98, interest (15) being payable on 30th September and 31st March each year.

On 1st June, 2017, he further purchased ₹1,00,000, 8% Bharat Debentures Stock at ₹96 ex-interest.

On 1st September, 2017 ₹1,00,000 of the stock was sold at ₹99 ex-interest and on 31st October, 2017 ₹80,000 stock was purchased at ₹97 ex-interest. On 1st February, 2018 ₹60,000 stock was sold at ₹100 cum-interest.

The market price of Debenture stock on 31st March, 2018 was 97%.

Mr. X closes his books of accounts on 31st March every year.

You are required to prepare Investment Account in the books of Mr. X to record the above transactions.

OR

2. The following Trial Balance has been drawn from the books of P Ltd. as on 31st March, 2018: (15)

Debit	₹	Credit	₹
Goodwill	5,00,000	Share capital	5,00,000
Plant	5,05,000	Unsecured loan	2,50,000
Cash in hand	6,500	Creditors	1,50,000
Cash with scheduled Bank	1,10,000	Liabilities for Expenses	43,000
Advance to Suppliers	12,500	General Reserve	2,00,000
Advance Income tax paid (last year)	1,42,500	Provision for Taxation (last year)	1,50,000
Advance payment of income tax	2,25,000	Secured loan	1,00,000
Trade investment (at cost) (in fully paid shares of ₹10 each)	1,05,000	Provision for Tax (Current Year)	2,30,000
Security Deposits	25,000	<u>Depreciation Provisions :</u>	
Calls in Arrears	10,000	- Plant	44,500
Closing stock (at cost)	75,000	- Furniture	11,000
Furniture	60,000	- Profit & Loss Account	53,000
Debtors	40,000	- Securities Premium	85,000
Total	18,16,500	Total	18,16,500

The following further particulars are available :

- Unsecured loan is from a director.
- Secured loan is from the Company's bankers obtained against charge of all assets of the company.
- Authorized Capital of the Company consists of 1,00,000 Equity Shares of ₹ 10 each.
- Market value of trade investments is ₹ 1,35,000.
- Sundry debtors include ₹ 10,000 due for more than six months.
- Share capital is represented by 50,000 Equity Shares of ₹ 10 each fully called up, of which the last call of ₹ 2 per share on 5,000 shares has not been received.

Prepare Balance Sheet of the company in the prescribed form from the above Trial Balance and additional information given.

3. Mr. Black carried out during the year ended 31st March, 2018; the following transaction (15)
in the shares of White Ltd.

On 1st April, 2017, he held 5,000 equity shares of ₹ 10 each fully paid at ₹ 1,25,000.

On 16th April, 2017, he purchased 1,000 shares for ₹ 30,000 from market.

At a meeting on 26th June, 2017; the company resolved.

- by way of capitalization of reserves, to make a bonus issue of 1 fully paid share for every 6 shares held on 10 June, 2017; and
- to give its members the right to apply for one shares for every 10 shares held at price of ₹ 27 per share to be paid by 31st August, 2017.

The shares issued under (a) and (b) above were not to rank for final dividend for the year ending on 31st March, 2017.

On 1st July, 2017, Mr. Black received his bonus shares and further he took up half his entitlement under the right issue, paying the amounts on due date. He sold the remaining rights for ₹ 2 per shares & received the proceeds on 16th August, 2017.

On 10th January, 2018, Mr. Black received a final dividend for the year ended 31st March, 2017 @ 7.5%.

On 22nd March, 2018; he sold 2,000 shares @ ₹ 29 per share.

Show the investment accounts in Mr. Black's books for the year ended 31st March, 2018.

OR

3. Z Ltd. had adverse trading for past few years resulting in accumulated losses and overvalued (15)
assets.

Its Balance Sheet as on 31st March, 2018

Liabilities	₹	Assets	₹
Share Capital (of ₹ 10 each)		Goodwill	90,000
60,000 Equity Shares	6,00,000	Freehold Property	1,60,000
50,000 – 5% Preference Shares	5,00,000	Leasehold Property	2,54,000
12% Debentures (Secured)	2,00,000	Plant	3,24,000
Accrued Interest	12,000	Investment	1,30,000
Creditors	2,62,000	Stock	1,40,000

Overdrafts	2,80,000	Debtors	3,20,000
		Profit and Loss A/c	4,36,000
Total	18,54,000	Total	18,54,000

Note : Preference Dividend is unpaid for past five years.

The shareholders and the court approved the following scheme of reconstruction :

- 1) The paid-up value of Pref. Shares and Equity Shares was to be reduced by 25% and 75% respectively. The Face value will remain unchanged.
- 2) The Pref. Dividend for two years is to be paid by allotment of Equity Shares credited ₹2.50 per share. The remaining amount to be cancelled.
- 3) The Debenture holders took over freehold property in full settlement of their claim.
- 4) The investments are sold for ₹1,60,000.
- 5) Obsolete stock worth ₹20,000 and Irrecoverable Debts worth ₹22,000 are to be written off along with Goodwill and Profit and Loss Account.
- 6) There was a claim against company not provided to the extent of ₹20,000. This was settled for Rs. 8,500.

You are required to show Journal Entries and Capital Reeducation Account after implementation of the scheme.

4. The following are the Balance Sheets as on 31st March, 2018 of X Co. Ltd. and Y Co. Ltd. (15)

Liabilities	X Co. Ltd.	Y Co. Ltd.	Assets	X Co. Ltd.	Y Co. Ltd.
Equity Share Capital (₹100 per share)	5,00,000	3,00,000	Land & Building	1,50,000	-
18% Debentures of ₹10 each	1,00,000	-	Plant & Machinery	5,50,000	2,50,000
Reserve Fund	1,70,000	-	Stock	80,000	40,000
Dividend Equalization Fund	20,000	-	Debtors	70,000	45,000
Employees Provident Fund	15,000	-	Cash	15,000	5,000
Trade Creditors	50,000	40,000			
Profit & Loss A/c	10,000	-			
Total	8,65,000	3,40,000	Total	8,65,000	3,40,000

The two companies agreed to amalgamate and form a new company called Z Ltd. which takes over the assets and liabilities of both the companies.

The assets of X Co. Ltd. are taken over at a reduced valuation of 10% with the exception of Land and Building which are accepted at a book value. Both companies are to receive 5% of the net valuation of their respective business as Goodwill.

The entire purchase price is to be paid by Z Co. Ltd., in its fully paid shares. In return for Debentures in X Co. Ltd., Debentures of the same amount and denomination are to be issued by Z Co. Ltd.

You are required to calculate Purchase Consideration of both the companies and prepare necessary Ledgers to close the books of X Co. Ltd. only.

OR

54270

4. B Ltd. was in serious financial crisis and the Directors considered it advisable to go in (15)
for Internal Reconstruction :

Balance Sheet of B Ltd. as on 31st March, 2018

Liabilities	₹	Assets	₹
Preference Share Capital (₹100 paid-up)	10,00,000	Land	2,30,000
		Building	5,20,000
Equity Share Capital (₹10 paid-up)	14,00,000	Plant & Machinery	6,75,000
		Trade Mark	1,50,000
12% Debentures	4,00,000	Goodwill	3,00,000
Creditors	5,60,000	Stocks	3,20,000
Bank Loan	4,30,000	Debtors	5,46,000
		Profit and Loss A/c	10,24,000
		Discount on issue of Debentures	25,000
Total	37,90,000	Total	37,90,000

Scheme as proposed by the directors is as below :

- 1) Bank agreed to waive interest amount outstanding of ₹30,000 included in the balance subject to immediate payment of 50% of their remaining dues.
- 2) Value of Land was increased by 150%, and Building revalued at ₹5,00,000.
- 3) Debenture holders agreed to reduce their claim by 20% provided they are paid 20% of the balance immediately.
- 4) Preference shareholders to reduce their shares to ₹60 fully paid-up.
- 5) Equity share holders to reduce their shares to ₹2 per share fully paid-up and subscribe 5,00,000 new Equity Shares of ₹2 each at par.
- 6) Write off Goodwill, Profit and Loss Account and Discount on issue of Debentures.
- 7) Trade Mark to be revalued at ₹1,40,000 and Stock at ₹3,00,000

Give necessary Journal Entries on implementation of above scheme of reconstruction.

5. Answer the following :
- a) Explain in detail the process of Internal Reconstruction. (08)
 - b) Explain the need of Convergence with IFRS in India. (07)

5. Write short notes (Any Three) : (15)

- 1) Purchase Consideration
- 2) Ex-interest and Cum-interest Quotations
- 3) IFRS
- 4) Contingent Liabilities
- 5) Bonus Shares and Right Shares

(मराठी रुपांतर)

(२१/२ तास)

(एकूण गुण : ७५)

कृपया आपणांस योग्य प्रश्नपत्रिका मिळाली आहे याची खात्री करून घ्यावी.

- सूचना : १. परिक्षामध्ये अवैध मार्गांचा वापर टाळावा.
 २. उजवीकडील कंसात दिलेले आकडे हे त्या प्रश्नाला असणारे पूर्ण गुण दर्शवितात.
 ३. उत्तराची टिप ही त्या उत्तराचा भाग आहे.
 ४. सर्व पाच प्रश्न अनिवार्य असून प्रत्येक प्रश्नास पर्याय उपलब्ध आहे.
 ५. साधे गणकयंत्र वापरू शकता.
 ६. मूळ इंग्रजी प्रश्न ग्राह्य धरावे.

१. अ) खालील विधाने चूक की बरोबर ते लिहा (कोणतेही आठ) : (०८)

- १) ए.एस.-१४ नुसार विक्री करणाऱ्या कंपनीच्या रोखे धारकांची परतफेड ही कंपनीच्या खरेदी किंमतीमध्ये धरली जात नाही.
- २) अंतर्गत पूर्णबांधणीमध्ये एखाद्या मालमत्तेच्या मूल्यामध्ये झालेली घसरण ही भांडवल कपात खात्याच्या खर्चाकडील बाजूस लिहण्यात येते.
- ३) खरेदी केलेल्या रोख्यावर ठराविक दराने व्याज मिळते.
- ४) साधने व हत्यारे ताळेबंद बनविताना मालसाठा या माथळ्याखाली दर्शविले जातात.
- ५) वर्षाअखेरीस गुंतवणुकीचे मूल्य धारण हे वेटेड ऐव्हरेज पद्धतीने केले जाते.
- ६) जेव्हा एखाद्या गुंतवणूक दारास बोनस भाग मिळतात तेव्हा त्यांची कंपनीमध्ये गुंतवणूक वाढते पण गुंतवणूकीची किंमत वाढत नाही.
- ७) अंतर्गत पूर्णबांधणी मध्ये अकस्मित देणे फेडले असता ते नुकसान म्हणून नोंदविण्यात येते.
- ८) गुरे ढोरे हे स्थिर मालमत्ता आहे.
- ९) विलिनीकरणामध्ये विलिनीकरण होणारी कंपनी बंद केली जाते.
- १०) अधिमान भागभांडवलावरील थकित लाभांश कंपनीसाठी अकस्मित जबाबदारी आहे.

ब) खाली दिलेल्या पर्यायापैकी योग्य पर्याय निवडा व गाळलेल्या जागा भरून वाक्य पुन्हा लिहा. (०७)

(कोणतेही ७) :

- १) एकीकरणांस _____ लागू होते. (ए.एस.-११/ ए.एस.-१३/ ए.एस.-१४)
- २) समभागांचे पोटभाग केल्यानंतर _____
(भागभांडवल वाढते / भागभांडवल कमी होते / भागभांडवलामध्ये अंतर्गत बदल होते)
- ३) वर्षाच्या शेवटी पुस्तकांमध्ये गुंतवणूक _____ दर्शविली जाते.
(खरेदी किंमतीस / बाजार मुल्यानुसार / खरेदी किंमत वा बाजार मुल्यापैकी जे कमी असेल त्यानुसार)
- ४) एकीकरणांनंतर खरेदी करणाऱ्या कंपनीच्या पुस्तकांमध्ये स्विकार केलेली मालमत्ता ही _____ दखविली जाते. (विक्री करणाऱ्या कंपनीच्या पुस्तकी मुल्यानुसार / बाजारी मुल्यानुसार / संमत मुल्यानुसार)
- ५) आय.एफ.आर.एस. म्हणजे _____ होय.
(इंटरनल फंड रेजिंग सिस्टम / इंटरनॅशनल फायनान्सीयल रिपोर्टिंग स्टॅंडर्स / इंटरनॅशनल फायनान्सींग रिकंस्ट्रुटिंग स्टॅंडर्स)

- ६) ताळेबंद बनविताना बँक ओव्हरड्राफ्ट _____ ह्या माथळ्याखाली दर्शविण्यात येतो.
(दीर्घ काळासाठी घेतलेले ऋण / अल्पकाळासाठी घेतलेले ऋण / इतर चालू देयके)
- ७) नफा-तोटा खात्यामध्ये, मिळालेला लाभांश _____ असतो.
(व्यावहारातून मिळालेले उत्पन्न / इतर उत्पन्न / विनियोग)
- ८) अंतर्गत पूर्णबांधणीमध्ये _____.
(फक्त एकच कंपनी असते / दोन कंपन्या असतात / दोन किंवा अधिक कंपन्या असतात)
- ९) अंतर्गत पुर्णबांधणीची प्रक्रिया पूर्ण झाल्यावर भांडवल कपात खात्यामध्ये उरलेली रक्कम _____ खात्यामध्ये वर्ग केली जाते.
(सामान्य राखीव निधी / भांडवली निधी / नफा तोटा)
- १०) एकीकरणांमध्ये, प्राथमिक खर्च खात्यामध्ये असलेली शिल्लक ही _____ खात्यामध्ये समाविष्ट केली जाते. (रियलायजेशन / खरेदी कंपनी / भाग भांडवल धारक)

२. १ एप्रिल २०१७ रोजी श्री. एक्स यांच्या भारत कंपनीचे ₹३,००,००० चे ८% दराचे रोखे होते जे त्यांनी (१५)
₹९८ प्रतिरोखे या दराने विकत घेतले होते.

भारत कंपनी त्या रोख्यावर दरवर्षी ३० सप्टेंबर व ३१ मार्च या तारखांना व्याज देते.

१ जून २०१७ रोजी एक्स ने आणखी ₹१,००,००० चे रोखे ₹९६ एक्स इंटरेस्ट प्रतिरोखे दराने विकत घेतले.

१ सप्टेंबर २०१७ रोजी त्यांनी ₹१,००,००० चे रोखे ₹९९ एक्स इंटरेस्ट प्रतिरोखे दराने विकले व ३१ ओक्टोबर २०१७ रोजी ₹८०,००० रोखे ₹९७ एक्स इंटरेस्ट प्रतिरोखे दराने विकत घेतले.

१ फेब्रुवारी २०१८, ₹६०,००० चे रोखे ₹१०० कम इंटरेस्ट प्रतिरोखे दराने विकले.

३१ मार्च २०१८ रोजी भारत कंपनीच्या रोख्याचे बाजारमूल्य ९७% होते.

श्री. एक्स यांचे आर्थिक वर्ष ३१ मार्च रोजी संपते.

श्री. एक्स यांच्या पुस्तकांमध्ये वरिल व्यवहार नोंदविण्यासाठी गुंतवणूक खाते बनवा.

किंवा

२. ३१ मार्च २०१८ रोजीचा पी. कंपनी मर्या चे तेरिज पत्रक खालीलप्रमाणे आहे. (१५)

नावे	₹	जमा	₹
नावलौकिक	५,००,०००	भागभांडवल	५,००,०००
सयंत्रे	५,०५,०००	विनातारण कर्ज	२,५०,०००
हातातील रोकड	६,५००	धनको	१,५०,०००
बँक	१,१०,०००	थकितखर्च	४३,०००
पुरवठा दारांकडे असलेली आगाऊ रक्कम	१२,५००	सामान्यराखीव निधी	२,००,०००
आगाऊ आयकर भरणा (मागील वर्षासाठी)	१,४२,५००	आयकर तरतूद (मागील वर्षासाठी)	१,५०,०००
आगाऊ आयकर भरणा (चालू वर्षासाठी)	२,२५,०००	तारणकर्ज	१,००,०००
रु. १० दराच्या समभागामध्ये केलेली गुंतवणूक	१,०५,०००	आयकर तरतूद (चालू वर्षासाठी)	२,३०,०००
सुरक्षा ठेव	२५,०००	घसारा निधी :	

कॉलस् इनअरिअर्स	१०,०००	संयंत्रे	४४,५००
अखेर शिल्लक साठा	७५,०००	फर्निचर	११,०००
फर्निचर	६०,०००	नफा तोटा खाते	५३,०००
ऋणको	४०,०००	सेक्युरिटी प्रिमियम	८५,०००
एकूण	१८,१६,५००	एकूण	१८,१६,५००

आपणांस खालील माहिती पुरविण्यात आली आहे :

- १) विनातारण कर्ज हे संचालकांकडून घेण्यात आले आहे.
 - २) तारण कर्ज हे कंपनीच्या बँकेकडून कंपनीची मालमत्ता तारण ठेवून घेण्यात आली आहे.
 - ३) कंपनीचे अधिकृत भांडवल ₹ १० मूल्याच्या १,००,००० समभागामध्ये विभागलेले आहेत.
 - ४) गुंतवणूकीचे सद्याचे बाजार मूल्य ₹ १,३५,०००.
 - ५) ऋणकोपैकी ₹ १०,००० सहा महिने व अधिक काळापासून येणे आहे.
 - ६) वर नमूद केलेले भाग भांडवलामध्ये ५०,००० समभाग प्रति ₹ १० पूर्ण अदा प्रमाणे वितरित करण्यात आले आहे. यापैकी ५,००० समभागावर ₹ २ दराने अंतिम मागणी केलेली रक्कम येणे बाकी आहे.
- वर दिलेल्या तेरिस पत्रक व अधिक माहिती पासून आपण कंपनीचा सुधारित पध्दतीने ताळेबंद बनवा.

३. मि. ब्लॉक यांनी दि ३१ मार्च २०१८ अखेर संपलेल्या वर्षाअखेरील खालील व्यवहार व्हाईट लि. यांच्या (१५) भागामध्ये केले आहेत.

दि. १ एप्रिल, २०१७ रोजी त्यांनी ५,००० समभाग प्रति ₹ १० प्रमाणे पूर्ण अदा पध्दतीत ₹ १,२५,००० किंमतीस धारण केले आहेत.

दि. १६ एप्रिल, २०१७ रोजी त्यांनी बाजारातून १,००० भाग ₹ ३०,००० ला विकत घेतले.

दि. २६ जून, २०१७ रोजीच्या कंपनीच्या मिटींगमध्ये खालील ठराव मंजूर झाले.

अ) गंगाजळीचे भांडवलीकरण करण्यासाठी एक बोनस भाग प्रत्येक सहा भाग दि. १० जून, २०१७ रोजी धारण करणाऱ्यांना वितरीत केला जाईल.

ब) सभासदांना हक्क भागांसाठी आवेदन करावे, त्यांना एक भाग प्रत्येकी १० भाग धारण करणाऱ्यास ₹ २७ प्रमाणे प्रति भाग दि ३१ ऑगस्ट रोजी देय असतील.

वरिल अ आणि ब नुसार वितरीत करण्यात आलेल्या भागांवर दि ३१ मार्च, २०१७ रोजी दिला जाणारा अंतिम लाभांश लागू असणार नाही.

१ जुलै, २०१७ रोजी मि. ब्लॉक यांना बोनस भागा मिळाले आणि त्यांनी त्यांच्या अधिकारातील आर्धे हक्क भाग योग्य ती किंमत देऊन खरेदी केले व उर्वरीत हक्क भाग प्रती भाग ₹ २ प्रमाणे विक्री दि. १६ ऑगस्ट, २०१७ रोजी केले.

दिनांक १० जानेवारी, २०१८ रोजी मि. ब्लॉक यांना अंतिम लाभांश दि. ३१ मार्च, २०१७ रोजी संपणाऱ्या वर्षाकरीता ७.५% दराने मिळाला.

दि. २२ मार्च, २०१८ रोजी त्यांनी २,००० भाग ₹ २९ प्रति भागाप्रमाणे विक्री केले.

दि. ३१ मार्च, २०१८ रोजी संपणाऱ्या वर्षाकरीता मि. ब्लॉक यांचे गुंतवणूक खाते दाखवा.

किंवा

३. झेड लि.चा मागील काही वर्षांचा प्रतिकूल व्यापाराचे रुपांतर एकत्रीत तोटे आणि मालमत्तेचे अधिक मुल्यांकनामध्ये (१५) झाले.

३१ मार्च २०१८ रोजीचा ताळेबंद

देणी	₹	मालमत्ता	₹
भाग भांडवल (₹१० च्या प्रतीभाग मध्ये)		नावलौकीक	१०,०००
६०,००० समभाग	६,००,०००	फ्री होड प्रॉपर्टी	१,६०,०००
५,००,००० ५% अधिमान भाग	५,००,०००	लिस होल्ड प्रॉपर्टी	२,५४,०००
१२ % कर्जरोखे (तारण)	२,००,०००	संयंत्रे	३,२४,०००
जमा व्याज	१२,०००	गुंतवणूक	१,३०,०००
धणको	२,६२,०००	मालसाठा	१,४०,०००
ओव्हरड्रफ्ट	२,८०,०००	ऋणको	३,२०,०००
		नफा-तोटा खाते	४,३६,०००
एकूण	१८,५४,०००	एकूण	१८,५४,०००

टिप : अधिमान लाभांश पाठीमागील पाच वर्षांकरिता देणे बाकी आहे. भागधारकांनी व कोर्टांनी पुर्ननिर्माणाची योजना खालीलप्रमाणे मंजूर केली आहे.

- १) अधिमान भाग आणि समभाग यांचे अदामुल्य प्रत्येकी २५% आणि ७५% घटविणे व दर्शणी मुल्यात कोणताच बदल होणार नाही.
- २) दोन वर्षांचा अधिमान लाभांश देण्याकरिता समभाग ₹२.५० प्रमाणे वितरण करण्यात येईल व उर्वरीत लाभांश रद्द करण्यात येईल.
- ३) कर्जरोखे धारकांनी त्यांच्या हक्कांच्या पूर्ण निपट्यासाठी फ्री होल्ड मालमत्ता घेतील.
- ४) गुंतवणुक ₹१,६०,००० ला विकली.
- ५) अप्रचलित साठा ₹२०,००० आणि वसूल न होणारी येणी ₹२२,००० हे नावलौकीक आणि नफा-तोटा खात्यासोबत राईट ऑफा करावयाची आहेत.
- ६) कंपनी विरुद्ध तरतूद न केलेला दावा ₹२०,००० चा आहे तो ₹८,५०० ला त्याचा निपटारा करण्यात येईल.

आपणांस वरील योजना अंमलात आणण्यासाठी पास कराव्या लागणाऱ्या जर्नल ईंट्रीज पास करून त्यानंतरचे भांडवल कपात खाते तयार करा.

४. खालील ताळेबंद हे एक्स कं. लि. आणि वाय कं. लि. चे दि ३१ मार्च, २०१८ रोजी चे आहेत. (१५)

देणी	एक्स कं. लि.	वाय कं. लि.	मालमत्ता	एक्स कं. लि.	वाय कं. लि.
समभाग भांडवल			जमिन व इमारत	१,५०,०००	-
(प्रती ₹१०० प्रमाणे)	५,००,०००	३,००,०००	यंत्रे व संयंत्रे	५,५०,०००	२,५०,०००
१८% कर्ज रोखे प्रत्येकी			मालसाठा	८०,०००	४०,०००
₹१० प्रमाणे	१,००,०००	-	ऋणको	७०,०००	४५,०००
राखीव निधी	१,७०,०००	-	रोकड	१५,०००	५,०००

लाभांश समानिकरण निधी	२०,०००	-			
कर्मचारी भविष्य निर्वाह निधी	१५,०००	-			
व्यापारी धणको	५०,०००	४०,०००			
नफा-तोटा खाते	१०,०००	-			
एकूण	८,६५,०००	३,४०,०००	एकूण	८,६५,०००	३,४०,०००

दोन्ही कंपन्यांचे एकत्रीकरण करून नवीन झेड कंपनीची स्थापना करण्यात येईल, त्याकरीता दोन्ही कंपन्यांच्या मालमत्ता व देणी घेण्यात येतील. एक्स कं. लि. च्या मालमत्ता ह्या १०% कमी किंमतीने घेतल्या त्याला अपवाद म्हणजे जागा व इमारत राहिली जी पुस्तक किंमतीने घेतली. दोन्ही कंपनीना त्यांच्या नावलौकीकापोटी त्यांच्या व्यवसाय मूल्याच्या ५% इतकी धरण्यात आली.

झेड कंपनी लि. ने एकूण खरेदी मूल्य हे त्याच्या पूर्ण देय समभागाच्या रूपात दिले, तसेच एक्स कं. लि. कंपनीच्या कर्जरोख्याच्या परताव्यापोटी झेड कं. लि.चे तेवढेच कर्जरोखे तेवढ्या किंमतीचे देणार आहेत.

आपणांस दोन्ही कंपन्यांचे खरेदी मूल्य काढून एक्स कं. लि. ची पुस्तके बंद करण्यासाठी योग्य ती खाती बनवायची आहेत.

किंवा

४. बि.लि.ही गंभीर आर्थिक संकटात आहे त्यामुळे संचालकानी अंतर्गत पुर्नबांधनीचा सल्ला विचारात घेतला. (१५)

बि. कंपनीचा दि. ३१ मार्च, २०१८ राजोचा तालेबंद

देणी	₹	मालमत्ता	₹
अधिमान भाग भांडवल (₹१०० प्रत्येकी)	१०,००,०००	जमीन	२,३०,०००
		इमारत	५,२०,०००
समभाग भांडवल (₹१० प्रत्येकी)	१४,००,०००	यंत्रे आणि सयंत्रे	६,७५,०००
		व्यापारी चिन्ह	१,५०,०००
१२% कर्ज रोखे	४,००,०००	नावलौकिक	३,००,०००
धणको	५,६०,०००	मालसाठा	३,२०,०००
बँक कर्ज	४,३०,०००	ऋणको	५,४६,०००
		नफा-तोटा खाते	१०,२४,०००
		कर्जरोखे वितरणातील सुट	२५,०००
एकूण	३७,९०,०००	एकूण	३७,९०,०००

संचालकांची प्रस्तावित योजना खालीलप्रमाणे:

- १) कंपनीने बँकेचे शिल्लक देण्यापैकी ५०% तात्काळ परत फेड केली तर बँक व्याज ₹३०,००० जे बँक कर्जात समाविष्ट आहे, ते माफ करण्याचे मान्य केले आहे.
- २) जमिनीचे पुर्नमुल्यांकन १५०% नी वाढले आहे तसेच इमारतीचे पुर्नमुल्यांकन हे ५,००,००० इतके आहे.

- ३) कर्जरोखे धारकाना त्यांच्या देय रक्कमेच्या २०% तात्काळ दिल्यास ते त्यांचे २०% देय रक्कम माफ करण्याचे मान्य केले आहे.
- ४) अधिमान भागधारक हे त्यांच्या भागांची किंमत ₹६० पर्यंत (पूर्ण देय) कमी करण्यास तयार आहेत.
- ५) समभाग धारक हे त्यांच्या भागांची किंमत ₹२ पर्यंत कमी करण्यास तयार आहेत तसेच ५,००,००० नवीन समभाग प्रती ₹२ प्रमाणे घेणार आहेत.
- ६) नावलौकीक, नफा-तोटा खाते तसेच कर्जरोखे वितरणातील सुट खाते राईट ऑफ (नष्ट) करावचे आहेत.
- ७) व्यापारी चिन्हाचे पुर्नमुल्यांकन ₹१,४०,००० इतके झाले आणि मालसाठा ₹३,००,००० इतका पुर्नमुल्यांकीत झाला.

वरील योजनांची अंमलबजावणी करण्यासाठी योग्य त्या जर्नल नोंदी करा.

५. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

अ) अंतर्गत पुनर्निर्माण प्रक्रिया तपशीलावर समजावून सांगा.

(०८)

ब) भारतात आय.एफ.आर.एस. सहअभिसरणाची गरज विशद करा.

(०७)

५. संक्षिप्त टीपा लिहा (कोणतेही तीन) :

(१५)

- १) पर्चेस कंन्सीडरेशन
- २) एक्स-इंटेरेस्ट आणि कम इंटेरेस्ट कोटेशन
- ३) आय.एफ.आर.एस.
- ४) अकस्मित देयता
- ५) बोनस भाग आणि अधिकार भाग